

սլը, սենեակները մաքուր են, ամեն ոչ իր տեղը, Որբերը հազնաւած մաքուր և տաք շատ էլ պահուցիկ չկան լինելը, իւրաքանչեւ որբանոց ունի ընդարձակ բակ և արածութիւն, ուր աղաւթ խաղում են ընկեր փոքրիկները: Այնպիսով այն պարտութիւնն է ստանում, որ գործն ր աւելի կանխատեսուած է, երևան գալիս այս կամ այն թերութիւնը և ազգի կենտր. կոմիտէն աշխատում է երացնել այն: Որբանոցն ունի իր ստուկ կողակալը, մի պահանջ, որ ենց սկզբից աշխ էր ընկել:

Այժմ էլ մտածուած է ունենալ յատկ խոհանոց որբերի համար. դարեւալ կամ շատ կարեւոր և աչքի ընկնող արկեր: Մինչև այժմ որբերի համար երակուր են վերցնում Հայոց-գիւղի նշանուոր գաղթականական խոհանոցի: Որբանոցի վարչները իրաւացի կրողով նկատուած էին, որ նրանք յատկ չեն կարողանում որբերին տալ այն, ինչ իրենք են ցանկանում, և ասին ինչ կախած է ընդհանուր խոհանոցից: Նրանք համոզուած են, որ ասանին խոհանոց ունենալով աւելի անհատաւոր և աւելի անդաբար կենտրոն կարելի է մատակարարել որբերին: Այդ տեղութիւնը արդէն մինչև ակ որոշ աշխատանք կատարւած է:

Այս օրերս բացելու է նաև մի նոր որբանոց, այսպէս կոչուած չորրորդ պարտու: Այսպիսով հնարարող կը լինի մի կողմից նոր որբեր ընդունել, և միւս կողմից, միւս որբանոցներ որոշ լափով կը թնթանան, կազատւեն երկաթուղիները: Այս նոր, չորրորդ որբանոցում մի յատուկ բաժանմունք յատկացւելու է հասակաւոր որբերին, 13—15 տարեկաններին, ուր նրանք սովորելու են զանազան արհեստներ, խոշակարութիւն, հիւանութիւն և այլն:

Որբերն ընդհանրապէս առողջ են, աշխոյժ և կենդանի: Անկախած, միայն խոսմանտարբեր: Այն ստապանքը, որ սրանք են կրել, այն տաժարանի օրերը, որ սրանք են ապրել, իրենց յատուկ դրոշմ են դրել այն քրքրիկները վրայ: Կան սրանց մէջ սխալակները, որ ասես մի մի ձեռնակ լինեն, վաղաժամ ձերբակալելու յայտ նկատուել է, որ օր-աւուր կազմուած են, աւելի աշխատ գտանուած, անցնում է կոմարը: Զարմանալի է, որ այդ բոլորից յետոյ դեռ ևս մարդու երեսին ծիծաղ է գալիս, մարդու զգին ընդունակ է զարխանալու: Բայց ճիշդ հայ ժողովուրդը, հայ փոքրիկ ազգաւ է եղել նման տաժարաններին: Սա առաջինը չէ: Սա էլ կը մտազայն, այս նոր և վաղաքի վերբերն էլ կը բուժեն, և այս փոքրիկները կը գնան հայրենական տան զօրաւոր կրկին վառելու... Այս հոգեւոր արտաւարութիւնն ստացայ, երբ այցելելիք երկրորդ որբանոցը ճիշտ այն ժամին, երբ 80 փոքրիկներ, աղ-լիկ և աղայ, երկար սեղանը բոլորած, առանձնաւոր էին, ուրբեր և աշխոյժ, առողջ և կարողութիւն: Մի քանի մեծ որբեր օգնում էին օրիորդներին, սուրճ տալիս որբերին, կատարում սրտ կամ իրա խնդրերը: Ամեն մի փոքրիկ իր տանից ունէր մի մեծ բաժակ սուրճ կաթով և մի կտոր հաց:

Որբերն մէջ շատ քիչ հիւանդներ կան, եղածներն էլ լուրջ հիւանդ չեն: Հիւանդութիւնը կամաց-կամաց վերաւորւում է: Որբերն մէջ բուսականի տաժարանում է յատկապէս քու կոչւած հիւանդութիւնը: Բայց այնքան էլ վտանգաւոր հիւանդութիւն չէ համարուում: Առաջին որբանոցը, ուր սկզբում որբեր էին ապրում, այժմ վերաճում է հիւանդանոցի: Այդպիսով հիւանդանոցում հիւանդ և թուականացած փոքրիկներ: Այժմ այդ որբանոցը հիւանդանոցում կան 34 հիւանդներ, որոնցից միայն 10 հոգի են պտակած, միւսները ուր վրայ են:

Ինձ առանձնապէս հետաքրքրում էր նաև այն հարցը, թէ այդպէս ապրելով, իւրաքանչեւ որբ ինչքան անտուտ Բազմի գաղթականական կոմիտէի վրայ: Նախահաշի համաձայն, ամեն մի որբի վրայ ծախսւելու է օրական 30 կոպ, ուրիշ ամսական 9 օւ, հիւանդ որբերի համար ի նկատ են ունեցել օրական 35 կո: Այդ միայն ապրուստի համար, միւս հաշուարում, քանակաւոր և այլն, որբերին վերցնող իւրաքանչեւ որբի համար նախատեսուած է 16 օ. 78 կոպ: Թէ ինչ է ցոյց տալիս միջնաշտման օրերը, նախահաշի աւելի թէ պահուած է ծախսուած, դեռ ևս յայտնի չէ: Վերջապէս ստանալ հիւանդութիւնը մոտաւոր թիւը: Բայց որբանոցները կտաւարին համոզմունքով և կարողութեամբ: Որբերն միայն է այդ նախահաշի ստանալիս կարող և աւելի լաւ վիճակի մէջ դնել: Նրան ներկայումս է, մասնաւոր թէ

Իսկ գործն արդէն կանոնաւորման ընթացքի մէջ է դրւած, ծախսող անգամ գաղթականների մասին:

Ս. Յրանգեան

ԳԱՆՈՒՄԱՆ ԿԵԱՆՔ

ԹԵՂԱՒ. — Դեկտ. 21-ին տեղի ունեցաւ Կ. Հ. Բ. ընկ. Թիւաթի հիւղի տարեկան երկնային-հանգիստը, որ շատ անշուք անցաւ: Զուտ արդիւնք մնաց 500 օ. 12 կոպական ոչ մի ներկայացում կամ հանգիստ թիւաթի մինչև այժմ այդպիսի արդիւնքներ չէր եղել: Հազարակ տեղող անտեսական անձութիւններ: Հանգիստի նախապատում էր Կ. Օլա Պօղոսեան, որ չէր խնայած ոչ մի ջանք հանգիստ աւելի ձեռք գործնելու: Ներկայացուցին շատ մեծ, լեզու, լեզու, և մի առաջին փոքրիկ վարդի: Նրանք ապա պարահանդէս, վիճակահանութիւն և այլն, Հանգիստից յետոյ արեւը ճաշանկան, որին մասնակցում էին 50-ից աւելի երիտասարդ հայ զինուորականներ, որոնք հինց խոյն օրն էին աւարտել Թիւաթի զինուորական դպրոցը և յաջորդ օրն էլ մեկնեցին: Այս տարի Թիւաթի հայ կենտրոն որոշ օգնութիւն է նկատուում, որ հետեանք կարելի է համարել զինուորական դպրոցի հայ աշակերտների ներկայութիւնը: Դրեթէ մի ամսաւ ընթացքում այս երբորը ներկայացումն էր, որ տեղի առեցաւ Թիւաթում: Նրանցից երկուսը խոյն զինուորականների մասնակցութեամբ, իսկ մէկը Բաթ. ընկ. տեղայն արհեստանոցի աշակերտներին կողմից: Սրանց ներկայացումն էլ շատ աղող անցաւ: Խաղացին Ա. Աւարտեանի «Մայրեր»-ը: Հանգիստականներն մեծ մասը լալիս էր օ. 8.

ԱՆԻՍՏԱՆԻՆԻՍՈՒՆ. — Դեկտ. 22-ին զտայ գաւառիս Արթիկ գիւղում բնաւոր տիֆով 1 հիւանդ, օլթեցի գաղթական, իսկ Իյլիսարի գիւղում թայս հիւանդութեամբ 2 կապեմեւի ղէպը — 1-ը տեղացի, միւսը — գաղթական (բուլղարացի): Ծաղիկ հիւանդութիւնը զտայ Զիթիւնցիում, տեղացիներն մէջ 2 հիւանդ երեխայ: Այս հիւանդութիւնը մեռել է 3 երեխայ ամսին 14-ին, 19-ին և 21-ին: Իյլիսարի գիւղում տեսաւ 3 հիւանդ երեխայ, Արթիկում 1 հիւանդ երեխայ: Այստեղ ծաղիկից մեռել են մի քանի օր առաջ 5—6 երեխայ: Տիֆով հիւանդներին հիւանդանոց տանելու, իսկ ծաղիկ եղած գիւղերում պատաստել և կրկնապատաստել անմիջական կարգադրութիւնն արիւ: Բնաւոր տիֆով հիւանդներին, հարկաւ, ուղարկում են հիւանդանոց, հարկ եղած դէպքում և ոստիկանութեան միջոցով: Իսկ ինչպէս արտատանել այն անզգին օգտները իրենց ծակ ու ծուկերով — ահա խնդիր: Օգնանքի չէնքուծ կան և անասուններ: յայտնուել են միջեր, աւանակներ, եղներ, կողերն ու ընտանի աղանակները, շատ անգամ և հաւերը: Բողաքահանները բնաւոր տիֆով 7 տ. հիւանդին խառնութեամբ էին պատկերել: Բնաւոր տիֆ, ծաղիկ կայ և քաղաքում:

ԲԺՅԷ Ա. Տեր-Յովնանիսեան

ՇՈՒՇԻ. — Բազմայ կուտարական Միտիւնը հեռագրով յայտնել է թե՛ միւս կառավարչին, որ մօտ օրերս տեղա Կիտի ուղարկել աղին: Կեսակի թթնիներն արեւելք՝ Լարաբադի գիւղ-գիւղերից: Բայց այնքան էլ համարուում է յատկապէս քու կոչւած հիւանդութիւնը: Բայց այնքան էլ վտանգաւոր հիւանդութիւն չէ համարուում: Առաջին որբանոցը, ուր սկզբում որբեր էին ապրում, այժմ վերաճում է հիւանդանոցի: Այդպիսով հիւանդանոցում հիւանդ և թուականացած փոքրիկներ: Այժմ այդ որբանոցը հիւանդանոցում կան 34 հիւանդներ, որոնցից միայն 10 հոգի են պտակած, միւսները ուր վրայ են:

Ինձ առանձնապէս հետաքրքրում էր նաև այն հարցը, թէ այդպէս ապրելով, իւրաքանչեւ որբ ինչքան անտուտ Բազմի գաղթականական կոմիտէի վրայ: Նախահաշի համաձայն, ամեն մի որբի վրայ ծախսւելու է օրական 30 կոպ, ուրիշ ամսական 9 օւ, հիւանդ որբերի համար ի նկատ են ունեցել օրական 35 կո: Այդ միայն ապրուստի համար, միւս հաշուարում, քանակաւոր և այլն, որբերին վերցնող իւրաքանչեւ որբի համար նախատեսուած է 16 օ. 78 կոպ: Թէ ինչ է ցոյց տալիս միջնաշտման օրերը, նախահաշի աւելի թէ պահուած է ծախսուած, դեռ ևս յայտնի չէ: Վերջապէս ստանալ հիւանդութիւնը մոտաւոր թիւը: Բայց որբանոցները կտաւարին համոզմունքով և կարողութեամբ: Որբերն միայն է այդ նախահաշի ստանալիս կարող և աւելի լաւ վիճակի մէջ դնել: Նրան ներկայումս է, մասնաւոր թէ

կոմիտէին տեղութեամբ պիտի արձանագրել, որ մեր համատարած մեծ վտար և տառապանքի այս արհեստ օրերին վաղուց է, որ նա ճնշել է լեթերգիական խոր ճնշով և իսկ արթնանալու նշաններ էլ չի ցոյց տալիս: Գր. Սեւակեան

ԱՆԱՐԱՐԱՐ. — Տեղուս ապաստան գտած Տանձտի գաղթականները վաղ վիճակի մէջ են գտնուում: Դպրոցի վարչութիւնը սովորող գաղթական-կան միջոցներով, կենտրոններում գոյութիւն ունեցող գաղթական որբ աշակերտներն օգնող կոմիտէները պէտք է չմոռանան, որ գաւառներում ևս կան գաղթականներ, նրանց էլ պէտք է օգնել:

ԼԵՄՈՒ

ԲԱՇԳԻՂ (Ռուս. Բաշկ.) — Կ. Հ. Բ. ընկ. Բաշկիւղի հիւղի վարչութիւնը, շրջապատով Տանձ. Բաշկեան բնակող 14 հայ-փախստականների գիւղերը, ծանօթանալով այն տեղերի մի շարք շրջաւոր ընտանիքների որդի-մեկի զբոսանք, փոխադրեց նրանց Բաշկիւղի իր խնամարարութեան ներքոյ: Գոյիլի է Բաշկիւղիների կարեկցութիւնը: Հաւաքւած են շուրջէն 400 կտոր, բաւական վերականգնող, տրւած են տաք սենեակներ, մեծ քանակութեամբ վառելիք և ուրիշ շատ կենսական միջոցներ:

ՀԱՅ ԳԱՆՈՒԹՆԵՐ

ՀԱՅԵՐՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅՈՒՄ

Նիւթական նպաստից զատ՝ ամերիկայէ գաղութը Կոլկաս է ուղարկել և բաւականաչափ կամաւորներ: Ծածման ենց սկզբից Ամերիկայից բազմաթիւ զինուորական և արհեստներ եղան, որ Թոյլ տուի այնտեղից կամաւորները ուղարկելու: Բայց քանի որ Կոլկասում էլ կամաւոր արհեստագործներ թիւը պահանջւածը շատ էր, նրանց միշտ էլ առաջարկել է համբերել ու սպասել: Վանի զբաւուրից յետոյ, սակայն, Ամերիկայից էլ սկսում են կամաւորական խմբեր ուղարկել: Դրանց առաջ եկել են մի քանի պատահական փոքրիկ խմբեր: Ազգային Բիւրօյի կողմակցիցները ուղարկում են երբեք խումբ կամաւորներ, ամեն անգամ մի քանի հարիւր հոգի: Նրանց հետ ուղարկել են և պատանդագական պարագաներ ու բըժշկական գործիքներ ու դեղորայք: Գէտը չկայ յիշելու, թէ ինչպիսի ոգեւորութեամբ ճանապարհ են ընկել այդ խմբերը: Շուրջ իրականութիւնը, սակայն, որ նրանց իրականութիւնը այստեղ, ուսանց սրտերն մէջ «ցրեց» վատուում թոյլեւ: Վատ ժամանակներ հասան նրանք, երբ հայ ժողովուրդը զինի տեղացուց էլ շարք շարքից հարածներն տալ ընդհանուր լուծ էր տեղի: Եւ լայն դուռ էր բացւել ասան քննադատութիւններին: Ամերիկայից էլ պէտք էր զինուորական համար ժամանակաւոր վատութեան, և ներքին, որ զինացան, այժմ պատաւոր կրողով առաջ են տանում իրենց գաղթականական զրօշը, տեղացու կուր գաշտի աննախի դժգոհութիւններին և արհեստներին:

Ամերիկայի պայմանները և հայկական փշուր իրականութիւնը շատ են տարբերուում իրարից, և զարմանալի չէ ամենին, որ այնտեղից եկողները չեն համակերպուում այստեղի պայմաններին: Թոււ է, թէ ամերիկականները իրենց նիւթական օժանդակութեամբ աւելի օգուտ կարող են քրել, քան աննախի ոյժ ու դրամ ծախսելով և այստեղ կամաւորութեան համար գաղթելով: Թոյլ նրանք էլ իրենց աշխատանքով մասնակցեն ընդհանուր նիւթական գործին:

Կամաւոր ուղարկելուց զատ՝ ամերիկականները կամաւոր բաժին են ունեցել մեր գործի պրոպագանդիստներում: Նրանց պարբերաբար նիւթեր են հաղորդել ամերիկայի մամուլին, միտնդներ և այլ կարգի հաւաքողներ են կազմակերպել, ուր հայ և օտար ատենախօսները ծանօթացել են ամերիկացիներին հայ ժողովուրդի պատմութեան ու ներկայ վիճակին և ներկայացրել հայկական քաղաքաները: Տանկաստանի հայերի կոտորածներին առիւն նրանք մեծ աղովն են բարձրացրել մամուլում և հասարակութեան մէջ: Առաջնորդները կուտարականութիւնները, Կարմիր խաչի ընկերութիւններն ու զինուորական կազմակերպութիւնները զինում են նախապէս Ուլիսերին և խնդրում, որ նա գործ չի էր ազգերի միջոց յայտնի: Ինչպէս յայտնի է, Ուլիսերը պայտանքան զինում արաւ Թիւրքիային, և այդ զինումը հետեանք էր նաև խոշոր չափով ամերիկայէ պրոպագանդիստներին:

Զանգի: Ամերիկայից յայտնի գործիչներ մասնակցեցին այդ պրոպագանդիստներին, որի նպատակն է ոչ միայն Ամերիկայի միջնաւորութիւնը առաջ ընկել ի նպաստ հայերի, այլ և նիւթական միջոցներ հաւաքել:

Այս պրոպագանդի գործում շեղման մասնակցութիւն են ունեցել Զ. Յ. Դ. Կարմիր խաչի խմբերը: Ամերիկայից շարժուելուց յետոյ, Կարմիր խաչի խմբերը և նրանց ընդհանուր թիւը հասնում է քառասունի, մի քանի հարիւր անդամներով: Նրանց կազմակերպել և շարունակում են կազմակերպել բազմաթիւ հրապարակային ժողովներ, երեկոյթներ, հանգիստներ, շուրջեր, ներկայացումներ ի նպաստ վերաւոր կամաւորների, հաւաքել են մեծ քանակութեամբ հազուատներ փախստականների համար, անվաղութիւն են ցոյց տալիս միւս կազմակերպութիւնները հազանապէս թեան, պրոպագանդի և զինուորների գործին:

Ուշագրաւ է այն փաստը, որ Կարմիր խաչի խմբերն են լինում, որ առաջին անգամ կազմակերպում են Ամերիկայում հայ կամաւոր համագումար, որ տեղի է ունենում մայիսի վերջին Բոստոնում: Ներկայ են լինում զանազան քաղաքներից 25 պատգամաւորներ, որոնք մեծ աղուրութեամբ ընկնում են օրակարգի մէջ նշանակւած հարցերը, և ի մէջ այլոց, պատգամաւորական ժողովի անունից հետադրով զինում են նախագահ Ուլիսերին, խնդրելով երբ քաղաքական ազգերութիւնը գործածելու Գոյիլի մէջ ազգութիւնայնացուցութիւնով լըղադընցիւն: Այն շարքերը, որոնք կը պատանան այս ազգը ընաշնչելու:

Կարմիր խաչի խմբերը առանձին ջանք են թափում գաղթականների համար հազուատները հաւաքելու: Շատ քաղաքներում տեղի են ունենում ընդհանուր հաւաքումներ, որոնց մասնակցում են ոչ միայն հայերը, այլ և անկերպիները: Կարմիր խաչի խմբերը կազմակերպում են նաև դրօշակներ օրեր և փողոցները, աներն ու խառնութիւնը պատելով հանգանակութիւն տնում: Ամերիկայի թիւթերը մեծ զոլմանքով են խոսում հայ Կարմիր խաչի գործունէութեան մասին:

Ամերիկայից այս եռանդն ու տեղագին գործունէութիւնը շատ դժգոհութեամբ է զինուոր գերման և Թիւրք գործակալների կողմից: Սրանք արհիւրներ ձեռքից չեն փախցնում հայերի ձեռնարկները վիճեցնելու համար: Այսպէս, հայ կամաւորները Կոլկասում այսպէս էին պարօք հիւանդանոցի առած անցողիկներով, բայց գերմանական զեպանի խիտ զինում: Վրայ Նիւ-Եորքի պարսկական հիւանդանոց պայտանքի եղաւ և այլևս կարելի չէր անցողիկները ստանալ: Եկող կամաւորները աշխատում էին իրենց հետ զինները բերել, բայց գերման գործակալները զանազան արգելքներով անկարելի դարձրին զինը ձեռք ընկնել:

Թիւրքերի հակառակութիւնը, ի հարկէ, Թիւրքերին վայել զանիկ ձեւով է արտայայտուում: Թիւրք գործակալները աշխատում են զրգոյլ անհրազելաներով վատ ընաղել հայերի դէմ: Այսպէս, Բոլորազո նահանգի Դէնլըր քաղաքում, բուլղարական մի շարք գրասենյակներ լուրջ յարձակում են հայ երիտասարդներին վրայ: Հայ երիտասարդները միայն թուրքերի հետ լաւ ձեռք են տալիս Թիւրքերին, որի հետեանք է լինում այն, որ Թիւրքերի մի մասը 15-ական տղա-սուգանք է տալիս և միւս մասը բանտարկուում, իսկ հայ երիտասարդը իր յաղթանքով կազմաւոր շնորհիւ... օստիկանի պայտանք է ստանում:

Նման մի դէպք պատահում է Տէն-Նէյքի նահանգի Դրեկտան քաղաքում: Հայերի և քրդերի մէջ կռիւ է տեղի ունենում և երեք քրդեր վիրաւորւում են, մէկը շատ ծանր: Կռիւ պատահում է Վանի վտար գրասենյակում, որ խիտ զրգոյլ էր քրդերին: Բոլորը ենթարկւում են տուգանքի և բանտարկւում: Ամերիկայի թիւթերը յաճախ են արձանագրում են այսպիսի փաստեր, որոնցից մի քանի, թէ քաղաքակիրթ Ամերիկայում էլ չեն կարողանում հաշտ ու խաղաղ իրար հետ ապրել այդ երկու տարբեր ծաբերութիւնն այն է, որ այստեղ ամեն ընդհանուր հարկում օրէքը հայի կողմն է, և քրդն ու Թիւրքը միշտ տուգանքի են բանտարկւում: Երկու խօսք էլ հարաւային Ամերիկայի հայերի մասին: Նրանք մեծ մասը ապրում է Արժանութիւնում՝ Բուէնոս Այրէսում, ուր կան զանապէսական

նշակեան կոմիտէներ, հայոց աղօթատուն, զբաղարան — ընթերցարան և կրթական ընկերութիւններ: Վերջին տարւայ ընթացքում նրանք մի քանի անգամ հազարանգութիւններ են կառարել կամաւորների և փախստականների համար: Գ. Յար. Թախտանեանի նախաձեռնութեամբ ամառաներով հանգանակութիւն է տեղի ունենում Ազգային Բիւրօի օգուտին: Կենտրոն կազմելով ուրիշ վայրերում ցրւած հայերի համար՝ Բուէնոս Այրէսի գաղթից կապել է պատում և հիւսիսային Ամերիկայի հետ, վերաբարապէս, շէյարենք-մի միջոցով, երբեմն-երբեմն Բուէնոս Այրէսի լրագիրներն մէջ յորածներ են լայն տեսում հայ կամաւորների գործունէութեան, հայ ժողովուրդի տանջանքների և հայկական հարցի մասին: Հայերը Հարաւային Ամերիկայում առհասարակ ճանաչւած են իբր Թիւրքեր, բայց շնորհիւ ձեռք առած միջոցների և պրոպագանդիստներին է հիշտ գաղափար կազմել հայերի մասին:

Շատ ուշագրաւ է Բրազիլիայի փոքրիկ գաղութը. մի բուր հայեր կան Սան-Պաօլօ քաղաքում և Լուրս-Տինդ հոգի էլ Ռիօ-դէ-ժանէյրօյում: Վաճառականներ են և արհեստաւորներ: Սերըք էլ ապրում են ազգային կենտրոն և տանջւում հայրենիքի ցանկով: Սան-Պաօլօի հայերը համապատկութիւններ են առում ի նպաստ կամաւորների, որին մասնակցում են և Ռիօ-դէ-ժանէյրօի հայրենակցները: Հանգանակութիւնը տալիս է մօտ 3,000 անուր:

Կամաւորական շարժումը այստեղ անհուն օգնութիւն է տալիս բերել: Հայադղի պրոթեստը լիթին Բրազիլի միջոցով սկսւում է հայապատան պրոպագանդ բազմաթիւն թիւթերում: «0 Իմ փառին» էլ «Ա Բուս» լրագիրներում ապրում են ընդարձակ տեսութիւններ հայկական հարցի և հայ կամաւոր խմբերի, գործունէութեան մասին, հրատարակում են Անդրանիկի, Գեորգի և Արմէն Գարօի լուսանկարները: Իրենց կենսաբանականներով: Այդ թիւթերին օր օրին տրւում են նորութիւններ հայ ժողովուրդի կենքի մասին, որոնք մեծ սիրով հիւրընկալւում են:

Ձիլի, Ուրուգայի և միւս վայրերի հայերի մասին տեղեկութիւններ չկան: Թէև նրանց մէջ էլ կան անհատներ, որոնք ամառաներով կամ միւսնազ նշաններով մասնակցում են այն ընդհանուր շարժումին, որ գոյութիւն ունի այսօր հայ իրականութեան մէջ: Այսպիսի չէր շարժումը յատկապէս աշխատանքի չէր զգուցնում: Սա ճանաչաւ յատկապէս, սպասում են իրականացման այն իդէալին, որ «այնքան մօտիկ է Թուրք և սակայն այնքան հեռու է: Յուսալար չլիտի անէ արգեօք բախտը նրանց»:

Այս համառօտ տեղեկութիւնները բաւական են թաուցիկ գաղափար կազմելու համար ամերիկայէ մեծ գաղութի մասին: Նորից պիտի կրկնենք, այդ գաղութը շատ է հարուստ ամեն կարգի առաքինութիւններով: պէտք է միայն օգտւել նրանից: Ազգային մարտիները, յատկապէս Ազգային

